

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/96/2018
Identifikačné číslo spisu:	1011200639
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1011200639.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne A. W. M., trvalým pobytom v Z., S. XX, proti žalovanej Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s., so sídlom v Bratislave, Mamateyova 17, o zaplatenie 1 367,18 €, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 40C/265/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 2. mája 2017 sp. zn. 14Co/506/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. júna 2013 č. k. 40C/265/2011- 59 žalobu, ktorou sa žalobkyňa voči žalovanej domáhala zaplatenia sumy 1 367,18 € titulom náhrady škody, ktorá jej mala byť spôsobená platobnými výmermi č. 2043/2004/b na sumu 1 770 Sk a č. 2043/2004/c na sumu 6 384 Sk zo dňa 24. februára 2004, ktoré boli vydané na zrušený právny subjekt s vymeraným poistným za obdobie po jeho zrušení, z ktorého dôvodu ich považovala za nulité, a ako také nespôsobilé na viazanie právnych následkov, zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že s právnym názorom žalobkyne sa nestotožnil, keď žalobu vychádzajúc z jej obsahu v súlade s § 41 ods. 2 O.s.p. posúdil ako žalobu o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, za ktoré žalobkyňa považovala v žalobe označené platobné výmery. V prípade ich namietanej nulity by išlo o zvláštny druh aktu, ktorý by odporoval zákonu a hľadalo by sa naň akoby vôbec nebol. V rámci dokazovania súd z listinných dôkazov zistil, že pod sp. č. OÚ-B97/21106/002 bolo 1. decembra 1997 žalobkyňi Okresným úradom Prešov udelené živnostenské oprávnenie na vykonávanie živnosti - staviteľ - vykonávanie jednoduchých stavieb a poddodávok, obchodná činnosť v rozsahu voľnej živnosti, sprostredkovanie kúpy a predaja nehnuteľností. Živnostenské oprávnenie žalobkyňi bolo zrušené rozhodnutím Okresného úradu Prešov, odbor živnostenského podnikania a ochrany spotrebiteľa z 8. decembra 1999, čo žalobkyňa odôvodňovala tým, že stavebnú firmu založil jej manžel a o zrušenie živnosti požiadal z dôvodu, že od roku 1998 pre chorobu nepodnikal. Zomrel XX. E. XXXX. Všeobecná zdravotná poisťovňa platobným výmerom č. 2043/2004/b z 24. februára 2004 žalobkyňi uložila povinnosť zaplatiť sumu 1 770 Sk titulom poplatku z

omeškania, keď spätnou kontrolou správnosti výpočtu a odvodu poistného z 9. februára 2004 bolo zistené oneskorené uhrádzanie platieb v mesiacoch 10/1997 až 04/1998. Platobným výmerom č. 2043/2004/c z 24. februára 2004 bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť sumu 6 951 Sk titulom predpísaného poistného za 07/01 a 03/02-06/03, čo bolo zistené rovnako kontrolou správnosti výpočtu a odvodu poistného z 9. februára 2004. Oba platobné výmery boli žalobkyni doučené do vlastných rúk 1. marca 2004, čo potvrdila svojim vlastnoručným podpisom. Pätnásťdňová lehota na podanie odvolania, o ktorej bola riadne poučená, začala plynúť 2. marca 2004 a uplynula 16. marca 2004. Proti platobným výmerom podala žalobkyňa odvolanie oneskorene 14. júna 2004, ktoré žalovaná posúdila ako žiadosť o obnovu konania a ktorú rozhodnutím č. 2004/13612/2362/OP- 392 z 11. apríla 2005 zamietla. Vzhľadom na oneskorené podanie odvolania sa naň neskôr v rámci konania o preskúmanie zákonnosti napadnutých platobných výmerov neprihliadalo, pričom žiadosť o obnovu konania (podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania) nie je riadnym opravným prostriedkom. Rozhodnutím Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3S 8/2009 z 22. marca 2013 bolo právoplatne zastavené následne žalobkyňou vyvolané konanie o preskúmanie zákonnosti uvedených rozhodnutí žalovanej. Po podaní návrhu na preskúmanie zákonnosti napadnutých platobných výmerov, avšak pred konečným rozhodnutím vo veci, si žalobkyňa listom z 25. septembra 2010 uplatnila náhradu škody z nesprávnych rozhodnutí u žalovanej.

1.1. Súd prvej inštancie konštatoval, že pre všetky správne rozhodnutia vrátane chybných platí tzv. prezumpcia správnosti dovtedy, kým takéto rozhodnutie zákonom ustanoveným spôsobom nie je prehlásené za neplatné (zrušené alebo zmena rozhodnutia). Prezumpcia správnosti rozhodnutia sa neuplatní u tzv. nulitných rozhodnutí. Takéto rozhodnutia majú tak závažné chyby, ktoré spôsobujú neexistenciu rozhodnutí od samotného počiatku (napr. rozhodnutie vydal vecne nepríslušný orgán, rozhodnutie s takými chybami, ktoré spôsobujú, že rozhodnutie je fakticky neuskutočniteľné).

1.2. V danom prípade zákonnosť, resp. nezákonnosť rozhodnutí bola posudzovaná v rámci konania podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. vedeného na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 3S 8/2009. Z ustanovenia § 250j ods. 3 druhá veta O.s.p. vyplýva, že správny súd zruší rozhodnutie správneho orgánu a konanie zastaví, ak rozhodnutie vydal orgán, ktorý na to podľa zákona nebol oprávnený (ide o nulitný akt). Rozsahom a dôvodmi žaloby v takýchto prípadoch súd nie je viazaný (§ 250j ods. 3 tretia veta O.s.p.). Keďže správny súd uvedené rozhodnutia nezrušil, bolo potrebné vyvodiť záver, že napadnuté platobné výmery ako nulitné neposúdil. V prejednávanej veci bol súd viazaný právoplatným rozhodnutím správneho súdu a nebol oprávnený ani ako predbežnú otázku opätovne skúmať zákonnosť napadnutých platobných výmerov, aj keby boli v rozpore so zákonom. Na preskúmanie zákonnosti napadnutých rozhodnutí sa v danom prípade vzťahoval osobitný postup v rámci správneho súdnictva.

1.3. Súd ďalej poukázal na čl. 46 ods. 3 a čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, § 3 ods. 1 písm. a/, § 4 ods. 1 písm. h, bod 3, § 6 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a dospel k záveru, že v danom prípade neboli naplnené základné podmienky pre priznanie náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Podmienkou pre priznanie náhrady podľa citovaných ustanovení je, že nezákonné rozhodnutie príslušný orgán zrušil alebo zmenil, pričom uvedenému má predchádzať využitie možnosti podať proti napadnutému nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok. Na eventuálne dôvody hodné osobitného zreteľa by bolo možné prihliadať iba za predpokladu splnenia prvej podmienky - zrušenia rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda pre jeho nezákonnosť (napr. výlučne v dôsledku využitia mimoriadnych opravných prostriedkov), k čomu však v danom prípade nedošlo. Súd preto žalobu zamietol.

1.4. Súd prvej inštancie navyše poznamenal, že v posudzovanom spore vzhľadom na reformu verejného zdravotného poistenia, jeho organizácie a správy, ktorá bola uskutočnená ešte zákonmi účinnými pred podaním návrhu a to zákonom č. 580/2004 Z. z. a zákonom č. 581/2004 Z. z., absentuje v danom prípade aj vecná legitímácia odporcu, ktorá skutočnosť taktiež sama o sebe musí vždy viesť k zamietnutiu žaloby. S poukazom na uvedené súd žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol v súlade s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. Rozsudok napadla žalobkyňa odvolaním.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 2. mája 2017 sp. zn. 14Co/506/2013 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie ako i s jeho právnym záverom a svoje

rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil. Mal za to, že žalobkyňa nepodala riadny opravný prostriedok včas, čo spôsobilo zákonnú prekážku, aby namietané rozhodnutia žalovanej mohli byť preskúmané v správnom konaní a toto konanie bolo zastavené. Poukázal na skutočnosť, že v predmetnom konaní nebolo možné rozhodovať o existencii práva žalovanej na vykonanie zrážky poistného z jej dôchodku, nakoľko v predmetnom konaní sa rozhodovalo výlučne o tom, či sporné výmery žalovanej boli nezákonnými rozhodnutiami, ktoré boli v predpísanom konaní zrušené ako nezákonné, či v súvislosti s tým vznikla škoda a v akej výške. Tieto zákonné podmienky vo veci však neboli splnené, pretože namietané výmery neboli zrušené ako nezákonné. Taktiež považoval za správne závery súdu prvej inštancie, že označený subjekt žalovanej po účinnosti zákonov č. 580/2004 Z.z. a 581/2004 Z.z. stratil v spore svoju vlastnú pasívnu legitímáciu, a zo zákona je pasívne legitimovaným na takéto nároky Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie a žiadala, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil. Žalobkyňa poukázala na skutočnosť, že súdy nesprávne právne posúdili jej podnikanie na základe licencie, keď nerozlišovali podnikanie zrušeného subjektu M. podnikajúceho na základe živnostenského oprávnenia v spojitosti s daňovými dokladmi, na základe čoho dospeli k nesprávnemu právnemu záveru a nesprávne rozhodli, a taktiež nevzali v úvahu zrušenie živnostenského oprávnenia. Mala za to, že odvolací súd nesprávne hodnotil skutkový stav a dospel k nesprávnym právnym záverom a neskúmal oprávnenosť dôvodov odvolania žalobkyne v dôsledku čoho nesprávne rozhodol.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

7. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

7.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

7.2. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom

rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

8.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

8.2. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Najvyšší súd zastáva názor, podľa ktorého ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je (procesnou) povinnosťou strany vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod [porovnaj tiež rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp.zn. 1 VCdo 2/2017 (ďalej len „1 VCdo 2/2017“)].

11. V danom prípade žalobkyňa podala dovolanie, v ktorom spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § 431 až 435 CSP neuviedla, z čoho vyvodzuje jeho prípustnosť a dovolacie dôvody nevymedzila tak, ako to predpokladajú uvedené ustanovenia CSP. V prípade takéhoto dovolania (t.j. dovolania, v ktorom absentuje vymedzenie dovolacích dôvodov) súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania; jediný prípad, v ktorom súd výnimočne vedie dovolateľa k tomu, aby svoje dovolanie niečím doplnil alebo nedostatok dovolania v dovolacom konaní odstránil, vyplýva totiž z ustanovenia § 436 ods. 1 (viď 1 VCdo 2/2017).

12. Žalobkyňa v dovolaní nevystihla niektorý pojmový znak významný z hľadiska zariadenia procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP. Aj pri posudzovaní dovolania podľa obsahu (článok 11 CSP) nie je zjavné, či dovolateľka vôbec namieta existenciu procesnej vady zmätočnosti uvedenej v § 420 CSP. Dovolací dôvod teda nie je vymedzený spôsobom zodpovedajúcim § 431 CSP.

13. Na základe argumentácie a formulácií obsiahnutých v dovolaní nie je možné posúdiť [ani pri posudzovaní dovolania podľa jeho obsahu (článok 11 CSP)], či žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 421 CSP, napriek tomu, že vo svojom dovolaní uvádza nesprávne právne posúdenie, avšak netvrdí totiž, že odvolací súd sa riešením určitej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo že táto otázka ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná odlišne. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, však významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP.

14. Pokiaľ dovolateľka vo svojom dovolaní namieta nesprávne právne posúdenie veci odôvodnené tým, že skutkové zistenia a z nich vyplývajúci skutkový záver sú chybné, teda že skutkový stav, z ktorého vychádzal odvolací súd, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, nie je z obsahového hľadiska splnená zákonná náležitosť dovolania vyplývajúca z § 428 CSP, a to jeho odôvodnenie dovolacími dôvodmi. V tomto ustanovení sa totiž za jednu z náležitostí dovolania považuje aj uvedenie toho, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody). Civilný sporový poriadok pritom ako bolo už vyššie spomenuté v ustanoveniach § 420 a § 421 rozlišuje dva druhy dovolacích dôvodov. V prvom prípade (§ 420 CSP) sa jedná o dovolanie podané z dôvodu existencie tzv. zmätočnosťných vád a v druhom prípade (§ 421 CSP) sa jedná o dôvod dovolania spojený s právnym posúdením veci. Nesprávne či nedostatočné zistenie skutkového stavu ako dovolací dôvod Civilný sporový poriadok nepozná. Dovolací súd ani nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Táto viazanosť zisteným skutkovým stavom je nevyhnutným predpokladom pre skúmanie správnosti právneho posúdenia veci,

pretože podstatou právneho posúdenia veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom (nie otázok skutkových), preto nemožno dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu.

15. Aj v prípade, ak by po posúdení dovolania podľa obsahu bolo možné vyvodiť prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 CSP a bola by v dovolaní bez ďalšieho splnená náležitosť dovolania v zmysle § 428 CSP (teda jeho odôvodnenie dovolacím dôvodom, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci), bol by v preskúmvanej veci daný dôvod na odmietnutie dovolania v časti uplatnenia tohto dovolacieho dôvodu, a to pre nesplnenie požiadavky vyplývajúcej z § 432 ods. 2 CSP, t.j. pre nevymedzenie, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Právnym posúdením veci je totiž činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t.j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnú normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav. Takáto argumentácia v dovolaní žalobkyne absentuje. Nevymedzenie dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP je dôvodom na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP.

16. Je nepochybné, že žalobkyňa podala dovolanie, ktoré má náležitosti v zmysle § 428 CSP, v jej dovolaní však dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP. Aj absencia tejto náležitosti je podľa CSP dôvodom pre odmietnutie dovolania.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. f/ CSP).

18. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanej ich náhradu nepriznal, keďže jej žiadne preukázané trovy v dovolacom konaní nevznikli.

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.